

DOĞAL YAŞAM ALANLARI

Doğal yaşam alanları adı son zamanlarda sıkça dillendirilmeye başlanan bir kavram oldu. Bu alanların hangi amaçlarla oluşturulacağı, hangi hayvanların oralarda yaşatılacağı, özelliklerinin neler olacağı gibi bir çok kriter henüz belirlenmiş değil. Belediye Veteriner Hekimler Derneği olarak yaptığımız toplantılarda Doğal Yaşam Alanlarının kriterlerinin oluşturulmasına destek olmak üzere aldığımız kararların faydalı olacağını düşünmekteyiz.

a) Hangi hayvanlar Doğal Yaşam Alanlarına kabul edilmeli?

Öncelikle 5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu madde 4-g) “*Hayvanların korunması ve rahat yaşamalarının sağlanmasında, insanlarla diğer hayvanların hijyen, sağlık ve güvenlikleri de dikkate alınmalıdır*” ibaresinde tarif edilen ve tehdit oluşturan hayvanların kabulü yapılmalıdır. Bu durumda Doğal Yaşam Alanlarında Yaşayacak Hayvanlar:

1. Yaşadıkları ortamda insan ve diğer canlılara zarar verme potansiyeli olan saldırgan hayvanlar
2. Kent içinde sürü oluşturan hayvanlar
3. Hijyen konusunda olumsuz etkileri ve riskleri olan hastane, okul, kışla ve çocuk parkları gibi alanlarda yaşayan hayvanlar

Olmalıdır.

b) Doğal Yaşam Alanlarının özellikleri neler olmalıdır?

5199 sayılı hayvanların korunması kanununda madde 4-b) “*evcil hayvanlar Türüne özgü hayat şartları içerisinde yaşama özgürlüğüne sahiptir. Sahipsiz hayvanlarında sahipli hayvanlar gibi yaşamları desteklenmelidir*”, Madde 4-c) “*hayvanların korunması, gözetilmesi, bakımı ve kötü muameleden uzak tutulması için gerekli önlemler alınmalıdır*”, Madde 4-h) “*hayvanların türüne özgü şartlarda bakılması, beslenmesi, barındırılması ve taşınması esastır*” ibareleri dikkate alınmalıdır. Hayvanların sokaklardaki ortalama ömrünün 2-4 yıl arasında olduğu düşünüldüğünde, kabul edilecek hayvanların bu sürede yaşatılmaya çalışılması ön planda olmalıdır. Buna göre Doğal Yaşam Alanlarının asgari standartları:

1. Hayvan başına 10 m² de az alan olmamalıdır.
2. Hayvanların olumsuz iklim şartlarından korunacakları barınma alanları (kulübe, gölgelik, ağaçlandırma vs) bulunmalıdır.

3. Etrafı çevrili doğal yaşam ile mümkün olduğunca irtibatının kesilmiş olması gerekmektedir
4. Maksimum 20 hayvanlık padoklar şeklinde dizayn edilmelidir.
5. Padoklarda hayvanların gıda ve suya erişimi için gerekli önlemler alınmalıdır. Her 4 köpek için bir mama odağı ve su odağı bulunacak şekilde padok içinde değişik alanlarda beslenme odakları oluşturulmalıdır.
6. Padokların birbiri ile görsel iletişiminin olmaması hayvanların strese girmemesi açısından önemlidir. Padoklar arası çitlerin mümkün olduğunca doğal malzeme ile görsel teması kesecek şekilde dizayn edilmesi gereklidir.
7. Padoklardaki tüm hayvanların kısırlaştırılmış, aşılanmış ve paraziter mücadelesi yapılmış olmalıdır. Padoklar arası hayvan geçişlerinin engellenmesi önemlidir.
8. Kabul edilecek hayvanların yaş, cinsiyet ve cüsselerine göre hayvanları sınıflandırmanın mümkün olacağı adette ayrı bölmelerin olması gerekmektedir.
9. Her padokta bir yeni gelecek hayvanların konulması için bir adaptasyon bölmesi olmalıdır. Padoka yeni koyulacak hayvanlar öncelikle bu alana alınarak gözlenmeli uygunsa padoktaki diğer canlılarla bir araya getirilmelidir.
10. Hayvanların farklı il veya ilçelerden nakledilen hayvanlar salgın hastalık yönünden arı olmalıdır.
11. Doğal Yaşam Alanlarının bir ziyaretçi giriş kapısı ve gezme yolu olmalı, ziyaretler hayvan ve halk sağlığı açısından korunmalıdır.
12. Ziyaretçi girişi dışında hayvan ve mama gibi ihtiyaçların kabul edileceği bir lojistik kapısı ve yangın gibi durumlar için ayrı bir tahliye kapısı olmalıdır.
13. Çıkması muhtemel yangınlar için önlemler alınmalıdır.

c) Çalışacak personel ve işletme nasıl olmalıdır?

5199 sayılı hayvanları Koruma kanunu madde 4-d) *“Hiçbir maddi kazanç ve menfaat amacı gütmeksizin, sadece insani ve vicdani sorumluluklarla sahihsiz ve güçten düşmüş hayvanlara bakan veya bakmak isteyen ve bu kanunda öngörülen koşulları taşıyan gerçek ve tüzel kişilerin teşviki ve bu kapsamda eşgüdüm sağlanması esastır.”* İbaresini bulunmaktadır. Bu maddeye istinaden

1. Bu alanların işletmesi STK' lara bırakılmalıdır.
2. Giriş kapsına yakın bir ofiste hayvanlarla ilgili kayıtları tutacak resmi bir personelin bulunmalıdır. Hayvan girişi, sahiplendirme, ölüm ve sağlıkla ilgili kayıtları tutulmalıdır.

3. Bu alanlarda hayvan sağlık hizmeti birimi bulunmamalıdır. Hayvan sağlık hizmeti özel veteriner hekim muayenelerinden yada yerel yönetimlerin sahipsiz hayvan sağlık hizmeti sunan birimlerinden alınmalıdır.
4. Bu alanlarda hiçbir koşulda hasta hayvan kabulü yapılmamalı, içeride de hasta olan hayvanlar derhal ayrılmalıdır.
5. Alanların kapasitesi belli olmalı kapasite aşımına asla izin verilmemelidir.
6. Mama su ve transfer işlemleri yerel yönetimler, STK' ların kendi kaynakları ve fonlardan karşılanmalıdır. Hayvan başına belirlenecek miktarları aşan ödemeler olmamalıdır.
7. Alan tahsisi milli emlak dairesi tarafından yapılmalı, inşaat işlemleri Belirlenen kriterlere uygun olarak DKMP kontrolünde yerel yönetimler tarafından yapılmalıdır.
8. Her il ve yerleşim birimi nüfusunun % .... ve diğer özellikleri dikkate alınarak açılacak alan sayısı ve kapasitesi belirlenmeli, ihtiyacı karşılayacak kapasitede alan oluşturulmalıdır.
9. Alanlara sadece deklarasyonun "a)" bendinde belirtilen kriterlere uygun yerel yönetimlerde görevli veteriner hekimlerin karar verdiği hayvanlar alınmalıdır.
10. Bu alanlarda veteriner hekim çalıştırılmamalıdır.
11. Çalışacak personele mutlak suretle mevzuat konusunda eğitim verilmelidir
12. Her yüz hayvan için bir bakıcı ve onların olmadığı durumlarda hizmetin aksamaması için yedek personelin bulundurulması gereklidir.
13. Personelin 18 -55 yaş aralığında olması gereklidir. Refleksleri kuvvetli, kronik rahatsızlığı bulunmayan ve bunları sağlık raporu ile belgeleyen kişilerden seçilmelidir.
14. Denetleme sıkı olmalı, kapasite aşımı, kontrolsüz hayvan koyulması gibi durumlara izin verilmemelidir.
15. Denetleme bir ekip tarafından yapılmalıdır. İllerde ve ilçelerde bulunan il hayvanları koruma kurullarında belirlenen veteriner hekimler, DKMP taşra teşkilatı, Tarım ve Orman Bakanlığı taşra teşkilatında görevli veteriner hekimler tarafından yapılmalıdır.
16. Koyulacak kriterlere uygun davranılmaması durumunda ağır yaptırımlar uygulanmalı, gerekirse işletme il hayvanları koruma kuruluna yada belirlenecek kamu kurumuna devredilmelidir.